

ЗАЕДНО

ПРЕВАНТИВНО – ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА НАРКОМАНИИТЕ – СОФИЯ

СОЦИОЛОГИЧЕСКО ПРОУЧВАНЕ
ЗА УПОТРЕБАТА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА СРЕД УЧЕНИЦИТЕ В СОФИЯ – 2008

НОВИ ФЕНОМЕНИ НА ПАЗАРА НА НАРКОТИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ
РАЙНА ИЛИЕВА, ЕКСПЕРТ ПО МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО
В НАЦИОНАЛНИЯ ФОКУСЕН ЦЕНТЪР ЗА НАРКОТИЦИ И НАРКОМАНИИ

МЛАДЕЖКА СРЕЩА „ШОПИ-БРЕЙЗ“ – ГР. БУХОВО
ПРОГРАМА „МЛАДЕЖТА В ДЕЙСТВИЕ“ ОТВОРИ ЕВРОПЕЙСКИ ХОРИЗОНТИ
ЗА МЛАДИ ХОРА ОТ БЪЛГАРИЯ И ФРАНЦИЯ

МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА СЪЮЗА НА ПИВОВАРИТЕ В БЪЛГАРИЯ
„ЕТИЧНИТЕ КОДЕКСИ И САМОРЕГУЛАЦИЯТА –
НАСТОЯЩЕ И БЪДЕЩЕ В КОМУНИКАЦИЯТА БИЗНЕС, АДМИНИСТРАЦИЯ И ОБЩЕСТВО“

ЧУЖДЕСТРАНЕН ОПИТ
РОН ХАРВЕЙ ПРЕД ЧИТАТЕЛИТЕ НА „ЗАЕДНО“

ПЕТЪР ВАСИЛЕВ
ТЕРАПЕВТИЧНИ
ОБЩНОСТИ
Стандарти за добра практика

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ:
„ТЕРАПЕВТИЧНИ ОБЩНОСТИ
СТАНДАРТИ ЗА ДОБРА ПРАКТИКА“

СОЦИОЛОГИЧЕСКО ПРОУЧВАНЕ

ЗА УПОТРЕБАТА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА СРЕД УЧЕНИЦИТЕ В СОФИЯ – 2008

На специална пресконференция на 28.10. т.г. в Столична община бяха оповестени резултатите от проведеното през 2008 г. изследване за употребата на психоактивни вещества сред учениците в София.

Тя бе организирана от Областния съвет по наркотични вещества - София и Превантивно-информационния център по проблемите на наркоманиите - София. Модератор на пресконференцията бе д-р Атанас Кундурджиев, председател на ОбСНВ-София.

Резултатите от изследването обяви г-жа Мирослава Радева, директор на MBMD. Моментното състояние и тенденциите за употребата на психоактивни вещества сред учениците в гр. София представи г-н Момчил Василев, ръководител на Националния фокусен център за наркотици и наркомании и научен ръководител на училищните изследвания в София.

В периода май - юни 2008 г. бе проведено социологическо проучване относно нагласите и употребата на психоактивни вещества сред учениците от VII до XII клас в столицата. То бе реализирано от Института за маркетинг и социални изследвания MBMD по поръчка на Областния съвет по наркотични вещества, с методическата подкрепа на Националния фокусен център за наркотици и наркомании и организационната помощ на Превантивно - информационния център по проблемите на наркоманиите - София.

Проучването обхваща 2200 ученици от VII до XII клас в софийските средни училища и професионални гимназии.

То е поредното от периодично провежданите през годините изследвания сред учениците от гр. София - през 1993, 1995, 2000, 2004 и 2006 г.

Мирослава РАДЕВА, директор на MBMD

Резултати от изследването

възхищение!? Нали наистина вярват, че нещата, които правим са правилни!? Ако днес това, което вършат децата не ни харесва трябва да си помислим дали харесваме самите себе си. Сърдим се на факта, че една трета от тях пушат ежедневно, а сред възрастните такива са половината. Масово пият, не малка част - без мярка. Но трябва да отворим очите си и да видим, че в съвременното българско общество консумацията на алкохол се е банализирала. Достатъчно е да погледнем в който и да било ресторант и ще видим чашките с концентрат още от обяд в работно време. Обвиняваме ги за дрогата, но всъщност тя е бягство от проблемите, които се оказват неспособни да решат. Ако виждат нас родителите

Не можем да се сърдим на децата си. Трябва да приемем факта, че ако пушат или внасят алкохол в училище, то е защото ни подражават. Ние сме техния образец на поведение. Нали като растат, ни гледат с очи пълни с

слаби, ежедневно мрънкащи, отказващи да носят отговорност за проблемите си, съвсем не е чудно, че посягат към дрогата като лек. Нашата слабост е причина за отчаянието им. Ако ние големите не сме силни, защо им се сърдим, че и те са слаби. Днес за никой не е проблем да посегне към чашката.

Данните показват, че 60% от столичните ученици пушат, една трета от тях ежедневно. Делът на пушещите е по-висок сред момичетата - 66%, отколкото сред момчетата - 58%. В масовия случай първата цигара се запалва под 16 години, но при една трета от учениците и по-рано - на 10 - 11 години.

Тревожни са данните за консумацията на алкохол сред учащите. Те показват, че 88% пият алкохол, 73% - поне веднъж месечно. 30% от момичетата и 40% от момчетата пият повече от едно питие (бутилка/кутия бира, чаша вино или 50 гр. концентрат) дневно. На 64% от момичетата и 71% от момчетата им се е случвало да се напият. Една четвърт от момчетата и 10% от момичетата са се напивали над 15 пъти. Най-често употребяваният алкохол е бирата, а веднага след това се нареждат концентратите, следват виното и коктейлите.

Всеки пети ученик е употребявал сънотворни, а всеки десети успокоителни. 10% признават, че са проб-

вали комбинации от сънотворни, успокоителни и други хапчета с алкохол.

На всеки втори ученик в столицата е бил предлаган наркотик. 3% са били принуждавани да го приемат. Висока е разпознаваемостта на различните наркотични вещества - над три четвърти от учениците знаят какво е марихуана, хероин, кокаин, екстази, амфетамин. Най-често употребяваният наркотик е марихуана - 28% от столичните ученици признават, че са я пробвали, 14% - хашиш и други форми на канабис, всеки десети е пробвал амфетамини и екстази. Делът на приемащите за нормална употребата на наркотици е значително по-висок - 41% приемат употребата на екстази, 40% - на амфетамини, 35% - на хашиш, 28% - на марихуана.

Три четвърти от учащите смятат, че наркотиците представляват проблем за страната ни, 68% - за града ни, 52% - за училището, в което се обучават.

Най-критично е отношението към употребата на хероин. 82% смятат, че редовната му употреба е голям риск за здравето. Същото по отношение на екстази твърдят 73%, както и 62% за марихуаната. Обратно, изследването регистрира сравнително по-висока толерантност към употребата на алкохол - 52% преценяват, че редовната употреба представлява висок риск за здравето.

Знанията на учениците за наркотичните вещества са придобити почти изцяло от художественото кино и разказите на приятели и близки. Като най-честа причина за употребата се посочва търсенето на удоволствие, любопитството, необходимостта да бъдат приети в групата или потребността да се откъснат от действителността.

За намаляване влиянието на наркотиците, според столичните ученици, ще помогнат по-строгите закони срещу разпространителите и употребяващите наркотични вещества, както и откритото публично говорене по тези проблеми.

Момчил ВАСИЛЕВ,
ръководител на Националния
фокусен център за наркотици и наркомании

Някои основни регистрирани тенденции

Тютюнопушене

Около 2/3 от учениците в София (64.7%) са пушили цигари поне веднъж в живота си, което е с 10 пункта по-малко от регистрираното през 2000, 2004 и 2006 г.; приблизително половината (45.2%) са пушили през последните 30 дни, което е по-ниско от нивата през 2000 и 2006 г., но по-високо от това през 2004 г.

Всеки трети от учениците (33.8%) пуши в момента на проучването (поне по една цигара на ден), което е приблизително на нивото на предишните години (34-36%), но би могло да бъде начало на тенденция към понижаване; близо половината от тях (16.2% или всеки шести ученик) пушат средно по над 10 цигари

на ден, което е по-ниско равнище от това през 2000, 2004 и 2006 г.

Приблизително всеки пети (20.9%) от анкетираните ученици са пушили за първи път цигари на възраст до 12 години включително, което е приблизително същото ниво както при предишните проучвания (20-22%).

⇒ от 3-а стр.

Употреба на алкохол

Всеки шести (17.6 %) от учениците пие алкохол ежедневно или поне през ден, което е приблизително на нивото на 2006 г. (20.0 %) и определено повече от 2000 и 2004 г. (10-11 %).

Продължава да се увеличава дялът на учениците, които в последните 30 дни са пили обикновено по 5 или повече стандартни питиета в дните, в които са пили алкохол. В сравнение с 2000 г. този дял се е покачил от 2.8 на 8.3 %. Това означава, че се увеличава запойното пиене сред учениците, което беше регистрирано и в международното проучване ESPAD, в българската си част представително за учениците в цялата страна.

Приблизително всеки пети ученик (20.7 %) се напива редовно според неговите признания, като се забелязва тенденция на постепенно увеличаване на този дял (19.2 % през 2004 г. и 16.7 % през 2006 г.); близо 3/4 (72.8 %) са се напивали поне веднъж в живота си, което е приблизително нивото от последните проучвания през 2004 и 2006 г. (72-78 %).

Малко повече от 1/4 от анкетираните ученици (28.4 %) са изпили първото си са-

мостоятелно питие на възраст до 12 години включително, което оформя тенденция на намаляване на този дял (40.6 % през 2004 г. и 33.9 % през 2006 г.).

Употреба на незаконни наркотични вещества

Малко над 1/3 от анкетираните ученици (35.4 %) са употребили каквото и да е незаконно наркотично вещество поне веднъж в живота си, което е по-малко от 2004 г. (37.3 %) и малко повече от 2006 г. (33.5 %) - данните от двете последни проучвания като че ли оформят тенденция на започващо намаляване или най-малкото стабилизиране на броя на експериментиралите с наркотични вещества сред учениците.

Марихуаната е най-употребяваното незаконно наркотично вещество (31.4 %), следвана от групата на стимулантите - амфетамини (10.9 %), екстази (9.7 %), кокаин (8.3 %), халюциногенни гъби (6.9 %) и др.

Практически при всички основни незаконни наркотични вещества се забелязва повишаване на употребата през последните четири години (с известни колебания при канабиса и другите опиати освен хероина).

г-р Дорита КРЪСТЕВА, директор на Превантивно-информационния център по проблемите на наркоманиите - София

Аз, като представител на институция, работеща по превенция, не мога да не отбележа факта, че за първи път изследователят в подобно проучване говори, макар и предпазливо, за „тенденция на започващо намаляване или най-малкото стабилизиране“ - има се предвид броя на експериментиралите с наркотични вещества и някои от индикаторите за пушене на цигари.

В тази връзка можем да кажем, че данните от това изследване са признание и подкрепа за усилията на обществото ни като цяло, в частност - за работата на служби, организации и хора, работещи по различните компоненти на превенцията.

Не можем да пренебрегнем проблемите, но този път има и добра новина - нека да я изречем!

НОВИ ФЕНОМЕНИ НА ПАЗАРА НА НАРКОТИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Райна ИЛИЕВА

Райна Илиева е експерт по международно сътрудничество в Националния фокусен център за наркотици и наркомании и координатор на Системата за ранно предупреждение за нови психоактивни вещества и нови начини на употреба. Тя е и координатор на ключовия индикатор „Инфекциозни заболявания, свързани с употребата на наркотици“ от страна на Националния фокусен център.

Уникалното геополитическо положение на България като външна/източна граница на Европейския съюз я превръща в характерен отзвук на динамичните промени в различните аспекти на материалното и духовното битие на личността в европейски и световен мащаб. В този смисъл не прави изключение и пазарът на наркотици в страната. Картината на употребата на незаконни психоактивни вещества у нас става все по-наситена и разнообразна. Това предполага по-широк обхват на наблюдение на ситуацията и повече гъвкавост при отговорите на настъпващите промени в различните й аспекти, включително и при появяващи се нови субстанции.

В тази връзка през 2006 г. в България беше създадена така наречената Система за ранно предупреждение (Early Warning System), свързана с бърз обмен на информация, оценка на риска и контрол на нови видове психоактивни вещества и нови начини на употреба. Системата се координира от Националния фокусен център за наркотици и наркомании в национален план и от Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании (EMCDDA) в Европейския съюз.

В основата на функционирането на националната Система за ранно предупреждение е работна група от ключови партньори, представители на различни държавни институции и неправителствени организации. Същността й се състои в двупосочен обмен на информация между Националния фокусен център и Европейския мониторинг център за наркотици и наркомании във връзка с появата на нови психоактивни вещества и нови начини на употреба в страните членки и кандидат-членки на Европейския съюз.

Чрез Системата за ранно предупреждение в нашата страна бяха засечени

ДВА ВИДА НОВИ СИНТЕТИЧНИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА:

Хлорфенилпиперазин от групата на пиперазините и **5-метокси-диметил-триптами** от групата на триптамиите.

По отношение на **хлорфенилпиперазина** и неговата токсичност, малко се знае за дългосрочните и краткосрочните ефекти от употребата му. Обикновено това вещество се продава под формата на таблетки екстази с различни жаргонни наименования, цветове, форма и лого: **X4** (Холандия, Швеция), **духовка** (Унгария, Чеш-

ката Република), **арлекин** (Франция), **rainbow** (Словения), **Rolls Royce**, **smarties** (Швейцария).

5-метокси-диметил-триптамит е синтетичен триптами с кратко действие (при пушене пикът на ефекта трае 5-10 минути, при смъркане - 15-25 минути), структурно свързан с контролирания от Конвенцията на ООН за психотропните вещества диметилтриптами (DMT). Веществото е от рода на психиделиците - субстанции, чиито ефекти са свързани с появата на халюцинации, с промяна във възприятието (усещания при изпадане в клинична смърт) и психотични състояния. Среща се в естествен вид в много растения и се отделя от някои видове жаби. Веществото е поставено под контрол в четири европейски държави - Дания, Германия, Швеция и Великобритания.

Синтетичен кокаин или „синтетика“ е жаргонното наименование на друг вид нова, но химически неидентифицирана субстанция. Според информация от самите употребяващи, веществото „изтрива“ паметта и те не могат да си спомнят какво са правили 5-6 часа след употребата.

Повей на екзотичност се забелязва в начините на употреба на канабис. Учениците в България преоткриват добре познатите в света „кулинарни деликатеси“, съдържащи психоактивни субстанции, представители на земната флора. Част от менюто им е прясно мляко, варено с канабис и подсладено с мед или захар и сандвичи с кайма и канабис.

В някои градове на страната е засечена употреба на т.нар. **Бонг** в двете си разновидности - **Сух Бонг** и **Мокър Бонг**, приготвен с вода или водка. Предпочитанията са повече към водката!

Като цяло през последните няколко години в България се забелязват следните тенденции:

- Слабо увеличение на броя на употребявалите някакъв наркотик някога в живота си.
- Слабо намаление на броя на употребявалите някакъв наркотик някога през живота си сред учениците в София.
- Значимо увеличение на употребата на синтетични стимуланти (амфетамини и екстази), но и за първи път на кокаин.

**Програма „Младежта в действие” отвори Европейски хоризонти
за млади хора от България и Франция**

МЛАДЕЖКА СРЕЩА ШОПИ - БРЕЙЗ - ГР. БУХОВО

Програма „Младежта в действие” е създадена от Европейската комисия, Европейския парламент и страните членки на Европейския съюз и е в сила от 2007 до 2013 година. Тя е насочена към млади хора от 13 до 30 годишна възраст и предоставя възможност за придобиване на способности и умения за интернационално общуване. Програмата осигурява достъп до неформално образование с европейско измерение, посредством участие в международни обмени, дългосрочни доброволчески проекти, семинари и обучения.

Целта на програмата е популяризиране на активното гражданство на младите хора от различните страни, развитие на солидарността и толерантността между тях, поощряване на разбирателството и европейското сътрудничество.

След дълго очакване и подготовка се състоя международната среща „Шопи-Брейз”. Името идва от наименованията на местните жители от двата региона - шопите от Софийско и брейзовете от Бретонско. 15 ученика от 117 СОУ „Св.св. Кирил и Методий” на възраст между 15 и 19 години от гр. Бухово нетърпеливо и трепетно посрещнаха 15 свои връстници от област Бретон, Франция, за да обогатят своите познания за културното разнообразие в Европа.

Международната среща „Шопи-Брейз” е резултат от успешното партньорство на сдружение „Център за местно развитие” - Бухово и Асоциация „Кап а Сите” - гр. Етабл сюр мер, Франция.

Сдружението „Център за местно развитие” е неправителствена организация, чиято мисия е подобряването на условията за живот на гражданите чрез лично участие и принос на хората за развитие на гр. Бухово. В нейните приоритети са включени младежки дейности с интернационален характер. Сдружението вече има богат опит с международни лагери и инициативи.

Французите и Румян приготвят
бретонски галети

Жан-Мишел пробва шопските одежди

Партньорската организация от Франция има за основна цел осигуряването на различни методи на неформално образование и организиране на свободното време на деца и младежи от 3 до 18 годишна възраст в Етабл сюр мер и близките до града селища.

Интернационалният проект бе осъществен в рамките на програмата „Младежта в действие”. Неговото реализиране е пример за силата и мотивацията, която тази програма може да събуди.

Идеята за организиране на межкултурен младежки обмен се роди по време на Европейската доброволческа служба (ЕДС) на българската доброволка Екатерина Средовска в Асоциация „Кап а Сите”.

ЕДС е дейност по програма „Младежта в действие”, която представлява доброволческа работа в организация, намираща се в различна страна от тази на постоянното пребиваване на доброволеца.

Екатерина, която в България работи като педагогически съветник в 117 СОУ и Жан-Мишел, директор на Асоциация „Кап а Сите” заедно изготвиха проектното предложение, а младите хора от Бухово и Етабл сюр мер незабавно подкрепиха своите ръководители и се включиха с ентузиазъм в подготовката на срещата.

Международната среща „Шопи-Брейз” бе двуседмичен празник на традиции и култури. Целта бе, посредством разнообразни ателиета и презентации, младите хора да опознаят типичното за двата региона - Софийски и Бретон и техните жители - шопи и брейз. И това бе постигнато.

Още с първата си стъпка в базата на Националния учебен център на БЧК в с. Лозен, французите бяха трогнати от топлото посрещане на гостоприемните българи. Въпреки 55-часовото пътуване с автобус и августовските жеги, те с готовност се втурнаха в игрите

Международна инструментална група
„ШОПИ-БРЕЙЗ“

за запомняне на трудните за тях български имена и за „стопяване на ледовете“. Никой не бягаше от списъците с ежедневните задължения за чистене и помощ в кухнята и неочаквано бързо навсякъде започна да се чува развалена българо-френско-английска реч и много, много смях. Френската група дойде с представи, изпълнени с мрачни „клишета“ за нашата страна, наложени от френските медии, но те бързо бяха обогатени и забравени, благодарение на организираността, всеотдайността и добронамереността на българските тийнейджъри.

Същинската част на обмена бе в представянето на традициите и културата на двете страни. Всяка от двете страни показа мултимедийна презентация, разкриваща прелестите, богатствата и традициите на България и Франция. Всеки следващ ден откриваше за младежите нова възможност да научат нещо повече от своите връстници, посредством организирани ателиета. Така българите помогнаха за бъркането на тестото за бретонските галети и заедно с чуждестранните си приятели се потяха над тиганите, за да направят завидно количество палачинки. На свой ред пък домакините мобилизираха гостите при пълненето на чушки и заедно „плакаха“ при рязането на лук за шопската салата. Българските младежи разкриха мистерията за световноизвестното българско кисело мляко като успешно подквасиха цяла тенджерка пред смяяните очи на французите. Българските ритми, музика и песни така плениха гостите, че дори и най-срамежливите участници не се сдържах и извиха българо-френско право хоро. Най-смелите научиха и стъпките на

Иво, Ася и Светльо разкриват тайните
на българското кисело мляко

ръченицата и дунавското хоро и със самочувствие го показваха и учеха дори и българските си приятели. Високите температури не попречиха на участниците да вдигнат градус и с ателиетата за традиционни игри. Французи и българи представяха игри, които самите те не са познавали доскоро и откриваха за себе си. Въпреки изпълнените с динамика дни, вечер винаги оставаха сили за някоя легенда. Бретонските ни приятели ни запознаха с келтската си култура, изпълнена с митични същества, а българите им отговориха подобаващо с марионетен театър и представиха легенда за мома Камена.

За да се запознаят по-пълно с нашата страна и култура, французи и българи посетиха забележителностите на столицата, разходиха се из Бухово, където се срещнаха с представители на местната власт, чуха автентичен шопски фолклор и посетиха музейната сбирка на читалище „Просвета“, сплотиха груповия дух с разходка из Витоша и се запознаха с архитектурата и героичното минало на гр. Копривщица.

Български народни игри

Младите хора имаха и сериозната задача да отразят случилото се през собствените си очи. В 5 малки групи: комикс, фото-презентация, театър, музика и уебстраница французи и българи се бореа с непосилната задача да намерят общ език, да се разберат и да работят в екип. Въпреки че имаше моменти на обръкване и понякога отчаяни погледи, представянето на резултатите в последната вечер показва, че трудът на всяка група е пожънал успех, който трогна всеки, а в тъмнината заблещукаха проронени съзвизия.

Френските ни гости дойдоха с мрачни представи за България, но с притеснение поглеждаха часовниците си на финалната вечер, като виждаха изтичащите последни минути от това незабравимо посещение. Тръгнаха си с много лъчезарни преживявания и хубави спомени. Размяната на адреси и имейли бе обилно полята със съзвизия и придружена с обещания за нови срещи....следващата година във Франция!

В резултат има 30 млади хора, тръпнещи в очакване на новия обмен, тъй като са открили нови и интересни приятели и знаят, че са изживели нещо уникално. Всеки от участниците откри сили, мотивация и желание за изучаване на чужди езици, за пътувания и откриване на нови култури и за непрекъснато учене и развитие.

МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА СПБ

Етичните кодекси и саморегулацията – настояще и бъдеще в комуникацията бизнес, администрация и общество (7 ноември 2008 г., хотел „Шератон“, София)

Под този надслов Съюзът на пивоварите в България (СПБ) организира голяма международна конференция под патронажа на министъра по европейските въпроси г-жа Гергана Грънчарова. Специални гости на конференцията бяха посланиците на Белгия, Дания и Холандия.

Събитието бе заключителен форум по проект, осъществен с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ на Министерството на държавната администрация и административната реформа. Цялостното изпълнение на проекта, и в частност неговият заключителен форум, са насочени към промотиране на добри практики и ползи от въвеждането на саморегулацията в търговските комуникации като част от процеса на установяване на отговорна корпоративна и административна култура в защита на обществения интерес.

Лекторите на форума: Рудолф де Лууз Корсварем, генерален секретар на „Пивоварите на Европа“ и Доминик Лайл, генерален директор на Европейската асоциация на комуникационните агенции провокираха интереса на присъстващите с представените добри европейски практики в съвременната бизнес комуникация. Владимир Иванов, председател на СПБ и Ивана Радомирова, главен секретар на Съюза, представиха инициативи за умерена консумация на бира, шофиране без алкохол и механизми за защита и недопускане децата и подрастващите да употребяват алкохолни напитки, изцяло съобразени с буквата и духа на европейските принципи за отговорни маркетинг политики на „Пивоварите на Европа“ и Европейския алианс за рекламни стандарти.

На събитието на СПБ беше заявена публичната подкрепа и насърчаване на саморегулаторните процеси, както на национално, така и на европейско ниво от Меглена Кунева, европейски комисар за защита на потребителите, Дамян Лазаров, председател на Комисията за защита на потребителите, министъра на здравеопазването, главния държавен здравен инспектор - д-р Т. Тенев, български евродепутати, представители на Комисията за защита на конкуренцията, Министерство на икономиката и енергетиката, Министерство на земеделието и храните. Саморегулацията се признава като надеждно средство в защита на интересите на обществото от официални институции на ЕС, в лицето на Европейската комисия - DG SANCO, европейския парламент, директивите за защита на потребителите, новата директива за радио и телевизия на ЕС и пр.

Мултиплицирането на добрата практика на Съюза на пивоварите от други браншови организации ще бъде

основа за формиране на нова комуникационна пазарна среда, гарантираща прилагането на ясни етични стандарти към българските потребители и коректно пазарно поведение на фирмите.

ДОБРОВОЛНО ПОЕТИ АНГАЖИМЕНТИ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СПБ В ТЪРГОВСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ ПРЕЗ 2009

- Въвеждане на единен стандарт за големината на вече познатите надписи за умерена консумация и продължителността на излъчването им във видеоклиповете на рекламодателите.
- В рекламите на бира няма да участват лица на видима възраст под 21 г.

Предложения на пивоварната индустрия за развитие на партньорството с държавната администрация с ключовите послания за готовността на производителите на бира да участват и подкрепят:

- публичен дискуссионен форум на всички заинтересовани страни по проекта за Национална програма за предотвратяване на злоупотребата с алкохол в Република България - държавни институции, бизнес, неправителствени организации (консултативен орган към МЗ);
- представително изследване за нагласите, културата и профила на консумация по видове алкохолни напитки в страната. Въз основа на получените резултати и последващ анализ да се разработят ефективни политики за намаляване вредите от алкохола;
- насърчаване на системите за саморегулация на търговските комуникации и корегулация при строго спазване на сега действащото законодателство;
- да се следва в страната алгоритъмът на работа и моделът на Европейския форум за алкохол и здраве, където бизнес сдружения, неправителствени организации и официални институции с ясно поети и прозрачни ангажменти, изпълняват програми и реализират инициативи за превенция и намаляване злоупотребата с алкохол. Основният фокус на дейностите е: култура на отговорна консумация, недопускане деца и подрастващи да употребяват алкохолни напитки; участие в кампании за шофиране без алкохол; подкрепа и участие в образователни програми на Министерството на здравеопазването и др. официални институции за превенция на вредите от алкохола.

Д-р Дорита КРЪСТЕВА,
по материали от конференцията

ЧУЖДЕСТРАНЕН ОПИТ

Рон ХАРВЕЙ пред читателите на „Заедно“

За мен е голямо удоволствие да бъда в България и да напиша статия за бюлетин „Заедно“. Искам да представя себе си, да разкажа за психологията на общността и изследването за Оксфорд къщите (Oxford Houses),

в които се възстановяват хора от зависимостта си към наркотици и алкохол.

Аз съм американец и съм докторант по психология на общността в университета в Чикаго, САЩ. Не съм семеен, израснал съм в Чикаго и досега живея там. Както вероятно предполагате, аз съм малко по-възрастен отколкото типичния докторант. В предишната си кариера бях мениджър по информационни технологии в инвестиционна банка. Занимавал съм се с компютърно програмиране и тестване на софтуерни продукти. Преди този период бях шофьор на камион, тон инженер и музикант.

През 2001 г., след 10 години работа в инвестиционната банка, реших да прекарам малко време без да работя и да се отдам на пътуване из Източна Европа - място, което винаги съм искал да посетя още от дете.

По време на моето първо посещение в Русия и около 2 години престой в Украйна, изследвах с удоволствие културата на Източна Европа. Срещях се с невероятни хора и опитах удивителни национални кухни. Оттогава се стремя да прекарвам летата си в пътувания - посетих Естония, Латвия, Литва, Полша, Унгария, Румъния, Молдова и България.

Когато реших да се върна в университета и да завърша следването си, вече знаех, че искам да се занимавам с нещо интеркултурално, но какво би било това?

Първоначално учих социална психология в друг университет в Чикаго, но бързо открих, че по-скоро ме интересуват съществени културални разлики в поведението на малките групи. Имах състуденти, които изучаваха психология на общността и вече работеха с хора от различни етноси в САЩ. Това ме заинтригува и така реших да се занимавам с психология на общността.

Психологията на общността е създадена в САЩ през 60-те години на 20 век. Тя възниква като отражение на масовите протести, свързани със защита на гражданските права и срещу Виетнамската война. Създаването на психологията на общността може да бъде разглеждано като реакция срещу установената, консервативна и индивидуалистична психология по това време.

С една дума, психологията на общността поставя голям акцент върху ролята на контекста, в който групите от хора живеят, за промотирането на психично здраве и благополучие. Какво е контекст? Много неща - това е икономиката, историческите, политическите, културал-

ните условия, отношенията между половете, сексуалната ориентация, околната среда и всички тези фактори, чрез които всяка една група се самоопределя. Психологията на общността изследва и изучава широк обхват от здравни проблеми и групи: проблемите на различни емигрантски общности; адаптацията на афро-американските жени, работещи в професионални организации; психичното здраве и хората с физически заболявания, които търсят по-добри възможности за работа; ефектите от групите за самопомощ, каквито са групите на Анонимните алкохолици.

Психологията на общността се опитва да работи толкова близо до общността, колкото е възможно. Когато осъзнаем това, вече ни става ясно, че не сме само научни работници, а се стараем да станем част от съответната общност, да я разберем, да покажем уважение и състрадание към групата от хора, за която работим и сме ангажирани да защитаваме и да се застъпваме за правата ѝ. Така психологът, който работи в общността, често е силно ангажиран със застъпничество за социална справедливост и задачата му е да поставя проблемите пред официалните власти още преди те самите да са им обърнали внимание, както и да прово-

кира дискусии от името на маргинализираните групи. Това е съвсем различно от провеждани в лабораторна среда психологически изследвания, където изследователят цели да стои колкото може по-далеч от „обекта на изследването“, за да не повлияе на данните.

Така че аз бях щастлив да намеря каквото търся и да уча в програмата на университета Де Пол, както и да имам ръководител като д-р Леонард Джейсън, забележителен психолог и изследовател.

(Повече информация можете да намерите на интернет адрес: <http://condor.depaul.edu/~psych/community.html> и <http://condor.depaul.edu/~ljason/center>)

По това време вече знаех, че искам да уча за възстановяването от зависимостта към наркотиците и алкохола. В моето семейство сме се сблъскали с двете страни на този проблем - както успешното възстановяване от зависимостта, така и завършването със смърт на член от семейството.

Искам да опиша Оксфорд къщите, които са фокус на моето изследване. Това са домове за мъже или жени (от 7 до 12 човека), които са в процес на възстановяване от зависимостта си и живеят без употреба на наркотици

или алкохол след успешно лечение и детоксификация. Оксфорд къщите предоставят защитено място, свободно от употреба на психоактивни вещества. Там живеят хора, за които връщането у дома или в общността след лечението им е изпълнено с опасности за рецидив и връщане към болестта.

Съществуват различни служби, които предлагат подобни услуги, но Оксфорд къщите имат няколко уникални характеристики:

- те са напълно самоуправляващи се от хората, които живеят там;
- всички решения се взимат демократично;
- няма професионален екип, който да провежда лечение или терапия, въпреки че резидентите се окуражават да потърсят помощта, от която имат нужда;
- всички разходи за поддържане на дома се делят поравно между резидентите, така че от тях се изисква да имат някакви доходи.

Ако отговаря на тези условия, всеки може да остане в Оксфорд къщата толкова дълго, колкото иска.

Изисква се пълно въздържание - ако за някой от резидентите бъде установено, че употребява наркотици или алкохол, незабавно трябва да напусне къщата.

Всеки резидент подписва договор, че е съгласен с тези условия, както и да изпълнява задълженията по поддържане на общия дом и да не се държи по деструктивен начин.

Проблеми, които се отнасят до живота в къщата и до финансови въпроси се обсъждат веднъж седмично.

Всяка къща избира президент, касиер и секретар. Те помагат за управляването на общия им дом, събират парите, плащат сметките и записват дейностите в къщата.

Тази структура съществува откато е създадена първата Оксфорд къща - Мериленд, САЩ, 1970 г.

Въпреки това всяка отделна къща може да въведе свои собствени демократични правила. *(Повече информация можете да намерите на <http://www.oxfordhouse.org>.)*

Под ръководството на д-р Джейсън, нашата група провежда изследване сред Оксфордските къщите от 1990 г. Дотогава няма емпирични данни, които да доказват, че това е успешна форма на лечение. Ние намерихме данни, които свидетелстват, че това е така. Нашите по-късни изследвания показаха, че лечението и програмите на 12 стъпки (AA) могат да доведат до трезвеност 45% от хората, а живеенето в Оксфорд къщите води до трезвеност 87% от хората, когато това е комбинирано с лечение и програми на 12 стъпки (Groh, Jason, Ferrari & David, in press). Също така открихме, че самоуправлението на Оксфорд къщите е много по-евтин и финансово изгоден подход, отколкото терапевтичните общности, където има екипи от професионалисти (NIDA, 1999).

В момента има над 1300 Оксфорд къщи в САЩ, Канада и Австралия и над 130 000 резиденти. Къщите са създадени за специфични културални общности като например испаноговорящи; хора с увреден слух; родители с деца, които играят ролята на ко-резиденти; ХИВ позитивни и др. (Jason et al., 2007; Jason, Olson, & Foli, 2008). Оксфорд къщите представляват типични семейни къщи под наем с 3 - 5 спални, пригодени за ефективно разпределяне на пространството, където не се създават условия за изолация на членовете един от друг. Те могат да бъдат в града, предградията или провинциите, но обикновено се създават на места, където има възможности за работа. В повечето случаи има няколко Оксфорд къщи в определена общност. В тях се провеждат ежемесечни срещи за дискусии по здравни и финансови проблеми, на които могат да се разрешават противоречията, възникващи в къщата.

Какви психологически фактори водят до успех в Оксфорд къщите?

Животът с хора, които са имали един и същи проблем (зависимост към наркотици и алкохол) осигурява много възможности за социална подкрепа. Това е следващият етап от изследването, който се фокусира върху разглеждане на няколко известни теории, които работят заедно за насърчаване на неупотребата на вещества. Оксфорд къщите предоставят успешен модел за превенция на рецидив. Например: социалното учене се появява, когато новите членове взаимодействат с „по-старите“ - хора, които пребивават там от години и поддържат трезвеност и неупотреба на вещества. Така те научават как другите са се справили с преодоляването на същия проблем като техния. Второто важно нещо е, че всеки резидент живее в полу-структурирана среда, в която се изисква определено поведение (трезвеност и поведение на ненасилие), но в рамките на тези правила, все пак всеки резидент има автономност. Теорията за социалния контрол постулира, че за много хора в процес на възстановяване липсата на контрол или прекаления контрол могат да доведат до рецидив. Всички тези фактори взети заедно се наричат „социален климат“ в Оксфорд къщите и тяхното изследване е темата на моята магистърска теза.

Предимствата на Оксфорд къщите са следните: те са успешен модел за превенция на рецидив - има емпирични данни, които доказват това; това е подход, който работи ефективно сред различни общности от хора и при различни обстоятелства; изисква малка или почти никаква специализирана подготовка и тренинг.

Независимо от икономическия статус и развитието на дадена страна, зависимостта към наркотици и алкохол е крайно деструктивна тенденция за всяко едно общество. Въпреки проблемите, до които води тази зависимост, съществуват само няколко лечебни направления, които са били изследвани и се прилагат по света, а необходимостта от повече различни лечебни програми е изключително голяма за страните от Източна Европа. (Anderson, 2007; EMCDDA, 2006).

Доколкото аз знам до момента все още никой не е опитал да отвори Оксфорд къщи в Европа. Защо? До-

някъде си мисля, че това е така, защото има съществени финансови, културални, структурни, бюрократични и инфраструктурни условия, които са необходими за съществуването на Оксфорд къщите, а те не са в наличност навсякъде.

Тези значими условия включват: предоставянето на къща и определени финансови ресурси, за да имат живеещите в нея сигурност; резиденти, които искат да живеят заедно и са готови да спазват правилата на съвместния живот; възможности за работа на резидентите, за да могат да издържат домакинството си; приемане и подкрепа от страна на правителството; възможности за лечение и общност, в която да е ситуирана къщата.

Докато изследователите в САЩ са документирали позитивните ефекти, които могат да помогнат за преодоляването на тези бариери (Jason et al., 2008), остава въпросът за характера на подобни затруднения в страни от Източна Европа и дали тези базисни условия могат да бъдат осигурени.

Това ме води към България - моята амбиция е да живея в София в продължение на една академична година (10 месеца), за да осъществя независимо изследване на терен. Целта ми ще бъде да установя възможностите за отваряне на Оксфорд къщи в България. Това изследване ще се състои в детайлизиран доклад на събраната информация чрез метода на лични интервюта. По този начин ще мога реалистично да оценя необходимите стъпки за отваряне и поддържане на Оксфорд къщи в България.

Щастлив съм, че срещнах моите страхотни колеги в България, които много ми помогнаха!

Благодаря на екипа на Столичния Превантивно-информационен център за гостоприемството и помощта!

**Превод Валентина МАРИНОВА
Александрина АЛЕКСОВА**

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ:

ТЕРАПЕВТИЧНИ ОБЩНОСТИ

Стандарти за добра практика

Автор: д-р Петър Василев

Петър ВАСИЛЕВ е психиатър, терапевт и супервизор по когнитивно-поведенческа психотерапия. Основател е на Българската асоциация по когнитивно-поведенческа психотерапия и е бил нейн председател в два последователни мандата. Има продължителен опит като началник отделение по наркомании във Военно-медицинска академия.

През 2001 г. създава „Къща Феникс“, която е първата професионална терапевтична общност за зависимости в България.

Петър Василев е автор на над 30 научни публикации. Редактор е на списание „Когнитивно-поведенческа психотерапия“. Член е на борда на английското списание „Behavioural and Cognitive Psychotherapy“. Участва в експертна група за стандарти при терапевтични общности към Royal College of Psychiatrists, Великобритания. Преподава зависимости към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Бургаския свободен университет.

„Терапевтични общности“ представя технологията за индивидуална промяна на личността при зависимости и на практика е кратко ръководство за приложение на този метод. Прави се въведение в когнитивно-поведенческата психотерапия и се показва начинът за интегрирането ѝ в терапевтична структура.

Представени са стандартите за добра практика, разработени в международен изследователски проект към Royal College of Psychiatrists - „Community of Communities“ Quality Network.

Тази книга е предназначена за професионалисти от помагащите професии, студенти, родители и всички, които се интересуват от зависимости и самоовластяване.

Съдържание:

- Еволюция на терапевтичните общности
- Теоретични подходи за обяснение на зависимостта към психоактивни вещества
- Принципи на лечението на зависимости
- Терапевтичната общност като модел и метод
- Терапевтични стадии
- Терапевтичната общност като структура за лечение
- Терапевтични дейности
- Особенности на процеса на промяна в терапевтичната общност
- Интегриране на когнитивно-поведенческата терапия в модела „Терапевтична общност“
- Изследвания върху ефективността на лечението в терапевтична общност
- Стандарти за добра практика за терапевтичните общности

Издава:

Превантивно-информационен център по проблемите на наркоманиите към Столична община

Директор и главен консултант: д-р Дорита Кръстева

Редактор: Светлана Лесева

ISSN 1311-9567

София 1504

бул. „Васил Левски“ № 126

тел.: (02) 944 64 97, факс: (02) 943 39 80

e-mail: info@sofiamca.org

www.sofiamca.org

Предпечат и печат: „Найс АН“ ЕООД